

Meegebrachte Planten

Bij iedere bijeenkomst noteren we de meegebrachte planten, maar we komen er zelden op terug. Ditmaal pakten we het anders aan. Van een tiental planten had John Juijn informatie van het internet gehaald. In dit verslag een samenvatting daarvan en de verwijzing naar de websites. Belangrijker echter was de discussie die ontstond. Velen hadden met de meegenomen planten ervaringen opgedaan, die niet altijd klopten met wat de sites vermelden. Meest gehoorde commentaar: "Die plant op de foto is écht geen...."

1. Soort: *Blyxa novoguineensis* Hartog

Familie: Hydrocharitaceae (Waterkaardefamilie).

Eerste beschrijving: Acta Bot. Neerl. vi. 47 (1957).

Deze informatie, waarmee we iedere behandelde plantensoort zullen beginnen, is afkomstig van de site ipni.org. IPNI is de afkorting van International Plant Name Index; vaak wordt dit ook de Kew-index genoemd. (Bij alle site-verwijzingen in dit artikel is het begin ervan - <http://www>. - weggelaten.)

Geraadpleegde sites: aquavisie.retry.org, members.home.nl/janssenajm/, aquaplantexchange.nl, eol.org (Encyclopedia of Life), plantsystematics.org, venividivissie.org, rainbowfish.info.

Hoe moet je de plant houden? In Kasselmans boeken wordt de plant niet behandeld. De site Aquavisie somt op:

- pH 5,5-6,5
- KH 3-6 (sterft af bij te hoge KH)
- Zeer gevoelig, breuk bij aanraken; geen onrustige vissen erbij
- Groei zeer afhankelijk van het licht
- Vermeerdering: zijscheuten

Discussie: Jaap Liefing zegt dat er vaak verwarring is met *B. aubertii*. De groei en kleur zijn erg afhankelijk van de belichting. Aad Rodenburg vertelt dat de planten op Sri Lanka bedekt kunnen zijn met een rode laag, wat wijst op ijzer. Zouden de planten veel ijzer nodig hebben? De andere aanwezigen betwijfelen het. Aad heeft de plant er mooi bijstaan in een aquarium zonder vissen, met vissen erbij ging de plant langzaam achteruit (erg zuiver water nodig?) Johan van der Werve zag dat de soort zich gedraagt als een seizoenplant, anders dan bijvoorbeeld *B. japonica*. Als de plant op 'instorten' stond werden eerst veel bloemen gevormd, de bekende laatste inspanning om de soort in stand te houden.

2. Soort: *Blyxa vietii* C.D.K.Cook & Lüönd

Familie: Hydrocharitaceae (Waterkaardefamilie).

Eerste beschrijving: Mitt. Bot. Staatssamml. München 16: 487 (1980).

Geraadpleegde sites: aquaticplantcentral.com, nature-aquarium.com (Japans), flowgrow.de.

Hoe moet je de plant houden? Op geen van de sites een 'gebruiksaanwijzing' gevonden. In Kasselmans boeken komt de plant niet voor.

Discussie: Er is binnen de WAP blijkbaar nauwelijks ervaring met de plant. Wel is er veel verwondering een *Blyxa* als stengelplant te zien. De andere Blyxasoorten zijn duidelijke rozetplanten. Ter aanvulling: Vallisneria, Elodea, Egeria, Najas horen ook bij de Waterkaardefamilie, en de laatste drie zijn ook duidelijke stengelplanten.

3. Soort: *Echinodorus angustifolius* Rataj

Familie: Alismataceae (Waterweegbreefamilie).

Eerste beschrijving: Stud. Ceskoslov. Akad. Ved. 2 (Rev. Gen. Echinodorus): 19 (1975).

Voorkomend in: Brazilië.

Geraadpleegde sites; echinodorus-online.de (prachtige Duitse site voor alle Echinodorussoorten), dewinters.nl, aquaplantexchange.nl.

Hoe moet je de plant houden? Kasselmann (Handboek) vindt de plant gemakkelijk, cultuur eenvoudig; zwak zuur water heeft de voorkeur, hardheid niet belangrijk, liefst veel licht, 20-28°C. De site aqua-fish.net is het daar mee eens:

- Grootte: 5 - 30 cm
- pH: 5.7 - 7.4
- DH: 4 - 18
- Temperatuur: 21 - 30 °C
- Vermeerdering: Uitlopers
- Afkomstig uit: Zuid Amerika, preciezer: Brazilië

Discussie: Opvallend is de variabele hoogte. De een heeft het over voorgrondbeplanting, bij de ander groeit de plant tot het oppervlak en bloeit. Als de plant eenmaal groeit, is hij moeilijk op zijn plaats te houden: hij schiet door de bak. Daarom misschien niet zo populair. Kasselmann noemt de slechte verkrijgbaarheid, misschien omdat mooie hoge planten alleen met submerse cultuur verkregen worden. Volgens Thomas Rudolph zijn de emerse plantjes kort, met smalle, sprieterige blaadjes.

4. Soort: *Hedyotis salzmannii* (DC.) Steud.

Familie: Rubiaceae (Sterbladigenfamilie).

Eerste beschrijving: Nomencl. Bot. [Steudel], ed. 2. 1: 728. 1840.

Ook opgenomen als:

Soort: *Oldenlandia salzmannii* Benth. & Hook.f.

Eerste beschrijving: Gen. Pl. [Bentham & Hooker f.] 2(1): 58. 1873 [7-9 Apr 1873].

(Juiste toekenning *Hedyotis* of *Oldenlandia* nog niet beslist?)

Geraadpleegde sites: plants.usda.gov (site van het ministerie van landbouw van de VS, voor alle inheemse planten), willemvanwezel-aquariumadvi-seur.nl (*), bart-laurens.nl (*). Tevens zagen we foto's van Magda Albers (*) en Thomas Rudolph.

Hoe moet je de plant houden? Kasselmann noemt de plant alleen in haar kleine Taschenatlas en zegt daar: snelgroeiend, lichtbehoefstig, zwak zuur CO₂-rijk water, en: niet al te warm houden!

Discussie: Opmerkelijk is dat Thomas Rudolph en Jaap Liefding eensgezind waren in hun oordeel dat de foto's waar hierboven een sterretje is geplaatst (*) zeker géén *Hedyotis salzmannii* laten zien, maar een *Bacopa* species, het meest lijkend op *Bacopa monnieri*. Rob Boelhouwer heeft ook echte *Hedyotis* in zijn aquarium. Het vreemde is dat Toon en Magda Albers zich herinneren dat zij de plant kregen van Christel Kasselmann zelf, die de plant had meegenomen uit Zuid-Amerika. Piet van Wijngaarden herinnert zich dat hij de plantjes meenam uit Duitsland, en dat ze via Wim Zaal bij Toon Albers terecht kwamen. Hoe dan ook, er is duidelijk verschil tussen de foto's in Kasselmanns boekje en die van Magda. De *Hedyotis* plantjes moeten dunnere, soepelere stengeltjes hebben, en minder dikke, minder stijve blaadjes, met een duidelijker hoofdnerf. Als je de planten in bloei krijgt, is iedere twijfel weg: *Bacopa* 5 kroonblaadjes, *Hedyotis* 4. Zie ook het artikel van Thomas Rudolph in WAP-krant 163.

5. Soort: *Lilaeopsis mauritiana* G.Petersen & J.Affolter

Familie: Apiaceae

(Schermbloemenfamilie).

Eerste beschrijving: Novon 9(1): 92 (1999).

Voorkomend in: Mauritius (het eiland).

Geraadpleegde sites: tropica.com, floridaaquatic.com, pbase.com (Amano-achtige foto's van Oliver Knott).

Hoe moet je de plant houden? We vinden het plantje in Kasselmanns

Taschenatlas. Ze schrijft: Langzame groeier, maar probleemloos; niet erg veel licht nodig; oppassen voor algvorming. Christel vindt deze *Lilaeopsis* soort de beste voor het aquarium.



Lilaeopsis mauritiana
naar een tekening van de site tropica.com

Tropica is het daar mee eens. De soort is door Tropica's stichter, Holger Windeløv, gevonden op Mauritius, in 1992. Op de site van Tropica wordt het volgende gemeld:

- Hoogte en breedte: 5-10 cm
- Lichtbehoefte: minder dan voor *L. brasiliensis*. Meer licht geeft lagere en compactere planten.
- Temperatuur: 15-28 °C
- Hardheid: zeer zacht – zeer hard OK
- pH: 5,5-8,0

Discussie: Kwekerij A&A hebben de plantjes uitgedeeld en ze hebben ze nog steeds in cultuur. Thomas Rudolph heeft ze ook; ze groeien goed, maar er zit wel wat draadalg in. Johan Veenhof is tevreden over de groei.

6. Soort: *Ludwigia brevipes* (Long) Eames

Familie: Onagraceae (Teunisbloemfamilie).

Eerste beschrijving: Rhodora 1933, xxxv. 228.

Geraadpleegde sites: plants.usda.gov, aqua-fish.net, aquaticplantcentral.com.

Hoe moet je de plant houden? De plant staat in Kasselmans Handboek en wordt veeleisend genoemd. Veel licht nodig voor roodkleuring (de plant op de afgedrukte foto is volkomen groen!). Emerse cultuur heet volkomen probleemloos te zijn. De site aqua-fish.net laat een prachtige foto zien en meldt verder het volgende:

- Grootte: 15 - 30 cm
- pH: 5.3 – 7.0
- DH: 3 - 16
- Temperatuur: 20 - 26 °C
- Licht: Veel
- Herkomst: Noord Amerika

Discussie: Kasselmann geeft aan dat het verschil met *L. arcuata* alleen met bloeiende stengels mogelijk is; *L. arcuata* heeft grotere bloemblaadjes. A&A hebben *L. arcuata* in hun kas. Jaap Liefing zag *L. brevipes* (van Albers gekregen?) eerst voor een *Rotala* aan. De planten vormden luchtwortels die nieuwe planten gaven.

7. Soort: *Ludwigia ovalis* Miq.

Familie: Onagraceae (Teunisbloemfamilie).

Eerste beschrijving: Ann. Mus. Bot. Lugduno-Batavi iii. 95.

Voorkomend in: Japan.

Geraadpleegde sites: aquahobby.com, efloras.org, plantgeek.net, aquaticplantcentral.com, plantedtank.net.

Hoe moet je de plant houden? In Kasselmans boeken is de plant niet opgenomen. De site aquaticplantcentral.com vermeldt:

- Hardheid: matig
- Licht: middelmatig
- Groei: snel

De site plantedtank.net voegt daar aan toe:

- Temperatuur: 20 - 30 C
- pH: 5.5 - 7.5

maar is van mening dat de plant veel licht nodig heeft.

De site aquahobby.com denkt dat CO₂ noodzakelijk is. "Zonder CO₂ verloor de plant zijn rode blaadjes, er kwamen kleinere blaadjes, minder rood. Met CO₂ begon de plant weer enorm te groeien." Dan lijkt het beter de plant ook maar veel licht te geven. De foto's op het web laten grote variatie in de kleur zien, en dus waarschijnlijk ook in belichtingssterkte.

Discussie: De bladeren zijn niet zo regelmatig gekruisd als bij andere *Ludwigia*'s. Bij emerse cultuur wordt veel zaad gewonnen. De blaadjes zijn ook boven water roodachtig. (Aad Rodenburg).

8. Soort: *Pogostemon helferi* (Hook.f.) Press

Familie: Lamiaceae
(Lipbloemenfamilie).

Eerste beschrijving: Bull. Brit. Mus.
(Nat. Hist.), Bot. 10(1): 73. 1982.

Geraadpleegde sites: tropica.com,
dewinters.nl, aquaforum.nl,
plantedtank.net.

Hoe moet je de plant houden? We
verlaten ons op de site van Tropica:

- Hoogte: 2-10 cm
- Breedte: 5-10 cm
- Licht: laag tot zeer hoog
- Temperatuur: 20-30 °C
- Hardheid: zacht tot zeer hard
- pH 6,0 - 7,5

Discussie: Ontdekt door aquarianen in Thailand, dichtbij de grens met Birma. De plant wordt daar 'Daonoi' genoemd (soms ook gespeld als Downoi, kleine ster). Waarschuwing: plantenetende visjes houden erg van de zachte blaadjes. Thomas Rudolph liet de plantjes opgroeien in een klein bakje met weinig licht erboven, maar dan worden de internodiën erg lang.



Pogostemon helferi
naar een tekening van de site tropica.com

9. Soort: *Proserpinaca palustris* L.

Familie: Haloragaceae (Vederkruidfamilie).

Eerste beschrijving: Sp. Pl. 1: 88. 1753 [1 May 1753] View page [BHL].

Geraadpleegde sites: plants.ifas.ufl.edu (dit is een site van de universiteit van Florida, zeer uitgebreid, prachtig geïllustreerd), planta.usda.gov, aquahobby.com, tropica.com, plantedtank.net.

Hoe moet de plant gehouden worden? Het kleine boekje van Kasselmann (Taschenatlas) zegt (vertaald): langzaam groeiend, veel behoefte aan licht en voeding, CO₂-bemesting belangrijk, hardheid minder belangrijk. De erbij geplaatste foto toont mooie oranje, vrij diep vertande blaadjes. Tropica voegt daar aan toe:

- Hoogte: 10-40 cm
- Breedte: 5-15 cm
- Temperatuur: 10-28 °C
- pH: 5,0 - 7,5

maar meent dat de hardheid liefst zeer laag moet zijn.

Discussie: Piet van Wijngaarden heeft de planten een paar jaar geleden uit Duitsland meegenomen. Ze kwamen o.a. terecht in het aquarium van Wim Zaal. Piet van der Vlugt determineerde de plant. Jaap Liefing zegt dat de hoeveelheid licht niet alleen de kleur beïnvloedt, maar ook de vertanding. Die is overigens onder water veel sterker dan boven water, maar veel licht is dus ook nog een factor. (Er staan op het web foto's met onwaarschijnlijk diepe vertanding – bijv. plantedtank.net. Het zou best kunnen dat er verwisseling is met *P. pectinata*, die veel fijner vertand is (JAJ). Verdere ervaring met de plant bij Johan van der Werve (heeft ze niet meer), Piet van Wijngaarden (weer in zijn aquarium), Thomas Rudolph.

10. Soort: *Rotala hippuris* Makino

Familie: Lythraceae

(Kattenstaartfamilie).

Eerste beschrijving: Bot. Mag. (Tokyo) xii. 81.

Voorkomend in: Japan.

Geraadpleegde sites: eFloras.org (behandelt de soort niet apart, geeft er alleen een verwijzing naar bij de beschrijving van de familie *Rotala*), plantedtank.net, aquaticplantscentral.com, naturalaquariums.com.

Hoe moet je de plant houden? Kasselmann heeft de plant niet opgenomen in haar boeken. De plant is endemisch in Japan, maar is ook in vijvers in Taiwan waargenomen. De site plantedtank.net adviseert:

Temperatuur: 20 - 30 °C

pH: 5.0 - 6.5

Licht: veel

De groei zou dan matig tot snel zijn. De plant geldt als redelijk lastig te houden. CO₂-bemesting en voldoende voedingsstoffen zijn nodig, en je moet ze goed vrij houden van alg.

De site naturalaquariums.com wijst op de bijzondere bladvorm - spiraalvormige bladkransen – en noemt dit het Hippuris syndroom. Verwarring tussen *R. hippuris*, *R. verticillaris*, *R. walllichii* en *R. mexicana* is daardoor mogelijk.

Discussie: Op de meeste webfoto's zijn de planten vrij groen, maar op de foto's van Magda Albers zien we een mooie roodkleuring (veel licht en CO₂). Stond er ook een bloeiwijze op Magda's foto? Het zou ook een jonge zijloot kunnen zijn. Op de tekening van Cook staat bij de bloem een maatstreepje van 1 mm; zo klein zouden ze dus moeten zijn!

Van alle planten die we behandelden, leek dit wel de minst voorkomende te zijn. De presentatie sloot af met een pagina uit een Japans tijdschrift. Onleesbaar, maar vrijwel zeker een Rode Lijst aankondiging.

Onvolledig verslag?

Velen deden mee aan de discussies en niet alles staat in dit verslag. Als excuus mag gelden dat tegelijk projecteren, discussie leiden en notuleren erg lastig is (John Juijn).

Eindhoven, april 2010

Red. Tom

© Werkgroep Aquatische Planten 2010

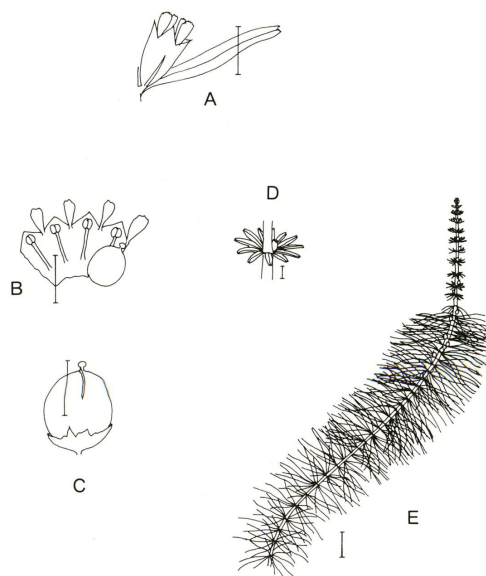


Fig. 3. — *R. hippuris* (Aichi, s. coll. 1906); A, flower and bract; B, flower dissection; C, ripe capsule; D, flowering whorl; E, habit (scale: A-D, 1 mm; E, 1 cm).

Tekening van *Rotala hippuris*, uit Bossiera 29, 1979, C.D.K. Cook, Revision of the genus *Rotala*